

Översynen av Arbetsförmedlingen

Sammanfattning

Med anledning av den nyligen avslutade översynen av Arbetsförmedlingen (dir. 2014:15) föreslår utskottet att riksdagen ger regeringen till känna att arbetet med översynen av Arbetsförmedlingen ska återupptas senast den 15 april 2015.

I betänkandet finns en reservation (S, MP, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Utskottets överväganden.....	6
Reservation	7
Översynen av Arbetsförmedlingen (S, MP, V)	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Översynen av Arbetsförmedlingen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att arbetet med översynen av Arbetsförmedlingen ska återupptas senast den 15 april 2015.

Reservation (S, MP, V)

Stockholm den 5 februari 2015

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Raimo Pärssinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Raimo Pärssinen (S), Elisabeth Svantesson (M), Katarina Brännström (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Sven-Olof Sällström (SD), Hanif Bali (M), Patrik Björck (S), Annika Qarlsson (C), Marco Venegas (MP), Christian Holm (M), Eva-Lena Jansson (S), Paula Bieler (SD), Roger Haddad (FP), Ali Esbati (V), Désirée Pethrus (KD), Helén Pettersson i Umeå (S) och Magnus Manhammar (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas ett förslag till utskottsinitiativ som väckts av allianspartiernas ledamöter i arbetsmarknadsutskottet. Som en del av beredningen av ärendet har utskottet vid sitt sammanträde den 3 februari 2015 inhämtat upplysningar från Arbetsförmedlingen företrädd av generaldirektören Mikael Sjöberg.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 6 februari 2014 (dnr A2014/575/A) att tillsätta en utredning som skulle göra en översyn av Arbetsförmedlingen. I kommittédirektivet (2014:15) sammanfattas uppdraget enligt följande.

En särskild utredare ska göra en bred översyn av Arbetsförmedlingen. Utredaren ska utifrån de senaste årens reformer och förändringar på arbetsmarknaden analysera myndighetens förutsättningar att framgångsrikt genomföra sitt uppdrag att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Utredaren ska

- analysera Arbetsförmedlingens uppdrag och verksamhet i relation till andra relevanta aktörer och vid behov föreslå justeringar i ansvarsfördelningen i förhållande till andra offentliga aktörer samt tydliggöra gränssnitten mot relevanta aktörer och hur samverkan mellan dessa och Arbetsförmedlingen kan utvecklas
- analysera om Arbetsförmedlingen använder de insatser som myndigheten har till sitt förfogande på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt och vid behov föreslå förändringar i fördelning, sammansättning och utformning av insatser över individens inskrivningstid och över konjunkturen
- analysera hur Arbetsförmedlingens kontakter och samarbete med arbetsgivare kan förbättras ytterligare
- utreda möjligheten och lämpligheten att konkurrensutsätta vissa delar av Arbetsförmedlingens verksamhet som inte utgörs av myndighetsutövning
- analysera hur Arbetsförmedlingen använder kompletterande aktörer och vid behov föreslå förändringar i användandet av dessa
- analysera och föreslå hur ersättningssystemen bör utformas för att skapa incitament för kompletterande aktörer att på ett effektivt sätt bidra till fungerande stödinsatser och effektiv matchning
- utreda och utvärdera för- och nackdelar med Arbetsförmedlingens organisation och vid behov föreslå lämpliga förändringar i syfte att verksamheten ska bedrivas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt

- analysera och föreslå hur styrningen av Arbetsförmedlingen kan utvecklas för att säkerställa genomslaget av regeringens politik
- analysera och föreslå hur uppföljningen och utvärderingen av Arbetsförmedlingens verksamhet kan utvecklas och förbättras.

Regeringen beslutade vid sitt sammanträde den 15 januari 2015 att avsluta översynen av Arbetsförmedlingen (dnr A2015/143/A).

Utskottets överväganden

Utskottets ställningstagande

En av de största utmaningarna inom arbetsmarknadspolitiken är att få en väl fungerande Arbetsförmedling. I dag finns det brister i effektivitet, kontroll och måluppfyllelse. Fortfarande förmedlas det för få jobb i förhållande till de stora resurser som myndigheten förfogar över. En stor del av personalen upplever att de inte hinner med sina arbetsuppgifter, och i flera undersökningar hamnar Arbetsförmedlingen långt ned när man mäter förtroendet för olika myndigheter. Eftersom det rör en myndighet som är central för arbetsmarknadspolitiken anser utskottet att situationen är allvarlig.

Den senaste breda översynen av Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiken gjordes av Arbetsmarknadspolitiska kommittén i mitten av 1990-talet. Utvecklingen på arbetsmarknaden och de senaste årens reformer har sannolikt haft stor betydelse för Arbetsförmedlingens förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Med syftet att förbättra Arbetsförmedlingen och därigenom arbetsmarknadens funktionssätt tillsatte den dåvarande alliansregeringen 2014 en utredare med uppdraget att göra en bred översyn av myndigheten. Utredningen hade kommit en god bit på väg när den rödgröna regeringen den 15 januari 2015 beslutade att avsluta dess arbete. Utskottet anser att utredningen är för viktig för att inte få föras i hamn. Det är inte alltid så att svaren på hur en arbetsförmedling möter dagens arbetsmarknad och dagens arbetssökande finns hos politikerna. Därför menar utskottet att det krävs en omfattande genomlysning i form av en utredning.

Mot denna bakgrund och med stöd av initiativrätten i 9 kap. 16 § riksdagsordningen föreslår utskottet att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att arbetet med översynen av Arbetsförmedlingen ska återupptas senast den 15 april 2015 och enligt tidigare beslutade direktiv.

Reservation

Översynen av Arbetsförmedlingen (S, MP, V)

av Raimo Pärssinen (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Patrik Björck (S), Marco Venegas (MP), Eva-Lena Jansson (S), Ali Esbati (V), Helén Pettersson i Umeå (S) och Magnus Manhammar (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår utskottets förslag.

Ställningstagande

Vi anser att Arbetsförmedlingen har en central roll i genomförandet av regeringens reformer mot ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten samt för att kommande utmaningar på arbetsmarknaden i övrigt ska kunna mötas framgångsrikt. I budgetproposition föreslog den rödgröna regeringen en ny inriktning på arbetsmarknadspolitiken. För att kunna genomföra de föreslagna reformerna och för att påbörja ett viktigt förändringsarbete föreslogs också att myndigheten skulle tillföras resurser. Den beslutade budgeten som drevs igenom av allianspartierna med stöd av Sverigedemokraterna försvårar detta arbete. Många av de frågeställningar som den utredning som tillsattes av alliansregeringen skulle analysera är sådant som bör hanteras inom ramen för Arbetsförmedlingens pågående utvecklingsarbete.

Det är inte överraskande att Arbetsförmedlingen dras med stora utmaningar, efter två mandatperioder med en alliansregering som inte har prioriterat arbetsmarknadspolitiken och än mindre Arbetsförmedlingens verksamhet. De motstridiga krav som har ställts på Arbetsförmedlingen har också skapat frustration och slitningar inom myndigheten. Det är viktigt att Arbetsförmedlingen snabbt kan ta itu med utmaningarna på arbetsmarknaden och få större utrymme att genomföra sitt uppdrag på ett professionellt sätt, med större respekt för personalens kunskaper, i stället för att pressas in i en långvarig utredningsrunda, baserad på mer av samma premisser som skapat dagens problem och frustrationer.

Nu har vi en regering som visat att den omedelbart vill åtgärda bristerna och få myndigheten att utvecklas till den professionella matchningsexpert den bör vara. Myndigheten ska vara den viktigaste matchningsmotorn och den naturliga samverkansparten på central, regional och lokal nivå. De nya ambitionerna återspeglas i det regleringsbrev som regeringen beslutat för Arbetsförmedlingen för 2015. I stället för den överdrivna detaljstyrning och de omfattande återrapporteringskrav som infördes av alliansregeringen får myndigheten och de enskilda arbetsförmedlarna nu större spelrum att verka på bästa möjliga sätt. Matchningen på arbetsmarknaden ska förbättras och

förmedlingsverksamheten ska, som det uttrycks i regleringsbrevet, ”bättre anpassas till arbetsgivares och arbetssökandes enskilda behov”. Så enkelt och så svårt är det. I den tidigare regeringens styrdokument fanns en förbättrad matchning inte ens med som ett tydligt angivet mål.

Förnyelsen av Arbetsförmedlingen är ett långsiktigt arbete som, och det förtjänar att framhållas, har påbörjats av regeringen i samarbete med myndigheten. Vi välkomnar detta arbete och noterar att Arbetsförmedlingen under beredningen av ärendet har lämnat upplysningar till utskottet om att ett nödvändigt och kraftfullt förändringsarbete redan är igångsatt. Förändringsarbetet innefattar såväl tjänster och metoder som intern styrning, allt för att förbättra kund- och samhällsnyttan samt återskapa ett gott förtroende för myndigheten.

När det gäller formerna för detta betänkande – att genom ett s.k. självständigt utskottsinitiativ föreslå ett tillkännagivande – finns det anledning att uppmärksamma vad konstitutionsutskottet anförde i samband med den partiella författningsreformen 1971, då möjligheten att framföra initiativ utsträcktes till att gälla alla utskott. Konstitutionsutskottet förutsatte att de nya befogenheterna skulle begagnas med varsamhet; liksom tidigare borde ärenden normalt väckas genom en proposition eller motion och politisk enighet eftersträvas i de fall initiativ kommer i fråga (KU 1970:27). Utskottsmajoritetens agerande i det nu aktuella ärendet kan inte sägas ligga i linje med konstitutionsutskottets uttalande. Sammanfattningsvis anser vi att riksdagen bör avslå förslaget.